EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.10.2019
COM(2019) 449 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

TILL EUROPAPARLAMENTET

om den verksamhet som bedrivits och de samråd som hållits av den samordningsgrupp mot tortyr som avses i artikel 31 i förordning (EU) 2019/125 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

1. Inledning

Enligt artikel 31.4 i förordning (EU) 2019/125 av den 16 januari 2019 om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning[1] (nedan kallad *förordningen*) ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet om den verksamhet som bedrivits, de undersökningar som gjorts och de samråd som hållits av samordningsgruppen mot tortyr. Vidare föreskrivs att årsrapporten ska utarbetas med vederbörlig hänsyn till behovet av att inte äventyra fysiska eller juridiska personers affärsintressen.

Eftersom informationen under 2017 var ganska begränsad, innehåller denna rapport information om den verksamhet som bedrivits av samordningsgruppen under 2017 och 2018, dvs. under perioden från och med ikraftträdandet av förordning (EU) 2016/2134 av den 23 november 2016, varigenom gruppen inrättades.

2. Regelverk

Förordningen belyser EU:s engagemang för att avskaffa tortyr och dödsstraff. Den förbjuder export och import av varor som är specifikt utformade för att användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Den föreskriver också att export av varor som kan användas till tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning ska vara föremål för förhandstillstånd som beviljas av de behöriga myndigheterna i EU:s medlemsstater.

Förteckningarna över förbjudna och kontrollerade varor återfinns i bilagorna II, III och IV till förordningen.

Förordningen ändrades en gång under den period som rapporten täcker. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/181 av den 18 oktober 2017[2] lades Dominikanska republiken, São Tomé och Príncipe och Togo till i förteckningen över de bestämmelseländer som omfattas av unionens generella exporttillstånd (för närvarande bilaga V)[3].

---

1 Förordningen om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff, tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning antogs den 30 juli 2005 (förordning (EG) nr 1236/2005). Den har ändrats flera gånger. Den ändrades senast genom förordning (EU) 2016/2134 av den 23 november 2016 och kodifierades sedan som förordning (EU) 2019/125 av den 16 januari 2019 (EUT L 30, 31.1.2019, s. 1).

2 EUT L 40, 13.2.2018, s. 1.

3 Unionens generella exporttillstånd gäller export till länder som avskaffat dödstraff för alla brott och som bekräftat att man avskaffat detta genom ett internationellt åtagande, och förutsatt att villkoren och kraven för att använda tillståndet uppfylls. När det gäller länder som inte är medlemmar av Europarådet, omfattar den förteckningen de länder som inte bara har avskaffat dödsstraffet för alla brott, utan också ratificerat det andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter utan reservation.

3. Verksamheten i samordningsgruppen mot tortyr

Samordningsgruppen mot tortyr inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2134 för att granska frågor som rör tillämpningen av förordningen.

Samordningsgruppen är en plattform där medlemsstaternas experter och kommissionen kan utbyta information om administrativa rutiner och diskutera frågor om tolkningen av förordningen, tekniska frågor som rör de förtecknade varorna, utveckling som har samband med förordningen och eventuella andra frågor. Under kommissionens förberedande arbete med delegerade akter samråder kommissionen med samordningsgruppen i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016[4].

Samordningsgruppen höll två möten under rapporteringsperioden (den 12 juli 2017 och den 28 juni 2018) för att utbyta information om ett antal aktuella frågor rörande genomförandet av förordningen.

3.1. Anmälningar om avslag och exportörer belagda med förbud

Samordningsgruppen utbytte teknisk information om de verktyg som finns att tillgå inom ramen för det elektroniska systemet för produkter med dubbla användningsområden (Dual-Use Electronic System, DUeS), som är ett säkert och krypterat system som kommissionen skapat för utbyte av viss information mellan behöriga myndigheter. Enligt artikel 23.5 i förordningen ska de behöriga myndigheterna i EU:s medlemsstater använda systemet för att lämna uppgifter om ärenden där en ansökan om exporttillstånd har avslagits.

Nya verktyg för anmälningar infördes i systemet för att det ska stämma överens med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2134[5]. De behöriga myndigheterna kan med dessa verktyg anmäla

i) uppgifter om exportörer som förbjudits att använda unionens generella exporttillstånd (artikel 20.1),
ii) uppgifter om tekniskt bistånd som ett tillstånd inte har beviljats för (artiklarna 15.1 a och 19.1 a),
iii) uppgifter om förmedlingstjänster som ett tillstånd inte har beviljats för (artiklarna 15.1 b och 19.1 b).

3.2. Kravet på förhandstillstånd för tekniskt bistånd och förmedlingstjänster enligt artiklarna 15 och 19

När det gäller kravet på förhandstillstånd för visst tekniskt bistånd och förmedlingstjänster enligt artiklarna 15 och 19 i förordningen ombads ledamöterna i samordningsgruppen att dela med sig av eventuella riktlinjer som de kan ha tagit fram på området, bl.a. beträffande definitionen av vissa termer, t.ex. ”förmedlare” och ”tillhandahållare av tekniskt bistånd”.

[4] EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.
[5] EUT L 338, 13.12.2016, s. 1.

3.3. Upprätthållande av förbuden om mässor och reklam enligt artiklarna 8 och 9

Samordningsgruppen utbytte information om de förbud som föreskrivs i artiklarna 8 och 9 i förordningen vad gäller mässor och reklam. Förbuden infördes i 2016 års ändring av förordningen och trädde i kraft den 16 december 2016. Diskussionerna rörde sig till stora delar om möjliga riktlinjer för myndigheterna och om formerna för genomförandet av förbuden. Man noterade att det förekommit uppgifter om att varor hade marknadsförts på vissa europeiska leverantörers webbplatser, vilket kunde tyda på att det föreskrivna tillämpningsområdet för förbudet eventuellt är otillräckligt.

3.4. Alliansen för tortyrfri handel

Samordningsgruppen informerades om den viktigaste utvecklingen i fråga om den globala alliansen för tortyrfri handel[6]. Den globala alliansen stöds av EU med medverkan av Argentina och Mongoliet och lanserades den 18 september 2017, då 57 medlemmar antog en politisk förklaring om de grundläggande principerna för alliansen, tillsammans med ett åtagande om att vidta effektiva åtgärder för att genom inhemsk lagstiftning och effektiv tillsyn begränsa handeln med varor som används till tortyr och dödsstraff.

Initiativet syftar till att uppmärksamma EU-förordningen och uppmuntra andra länder att vidta liknande handelsåtgärder för att stoppa eller begränsa den globala handeln med varor som används till dödsstraff och tortyr. Alla EU:s medlemsstater och över trettio länder har anslutit sig till den globala alliansen.

6 http://www.torturefreetrade.org/